

El Pallars presenta el seu patrimoni femení amb la ruta «Joc de Dames»

Es tracta d'un recorregut per cinc monuments emblemàtics del romànic pallarès a partir del fil conductor de les dones que han format part de la seva història

Monestir benedictí de Sant Pere del Burgal. Foto: Manel Ibáñez

L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu i l'empresa Peperepep Cultural han creat la ruta turística patrimonial que, sota el nom de Joc de Dames, recorrerà els cinc monuments emblemàtics del romànic del Pallars a través dels quals es narra el fil històric que els uneix i els personatges femenins que, també, n'han estat protagonistes. El públic pot fer una visita guiada al castell i la canònica de Mur, al monestir de Santa Maria de Gerri de la Sal, al monestir de Sant Pere del Burgal i a l'església de Santa Maria d'Àneu, quatre espais a través dels quals es pot anar descobrint figures clau en la història dels segles XI i XII del Pallars.

Joc de Dames és una ruta patrimonial que vol reivindicar el paper de les dones i que parla d'Arsenda d'Àger, Valença de Tost, Llúcia de la Marca i Eslonça Martínez, entre altres. Elles, junt amb els seus coetanis, van forjar la història del comtat en aquells segles. Els creadors de la ruta indiquen que "sovint s'ha estudiat la seva vida i d'algunes se'n sap força coses. Així i tot queden sistemàticament invisibilitzades, malgrat el seu pes en la societat del moment".

I afegeixen que "sovint que hi havia comtesses propietàries de castells i de terres, que feien política, tenien coneixements militars (havien de poder resistir setges i comandar soldats), aprisionaven terres, manaven construir ponts o hospitals, podien tenir aixovar guerrer, sabien llegir i escriure i un llarg etcètera".

Pel que fa a les dones plebees, podien ser perfectament titulars de terres, sovint amb prioritat sobre els homes especialment si tenien fills, treballaven per a les castlans en els tallers tèxtils, i fins a principis del segle XII, apareixen en les documentacions el mateix nombre de vegades que els homes.

Els vincles entre els diferents monuments

Els diferents espais de la ruta Joc de Dames estan especialment vinculats a causa de la guerra civil pallaresa dels segles XI i XII, en què la família comtal es disputà el territori creant la divisió entre Jussà i Sobirà. Tanmateix en els segles següents, tant per proximitat com per interessos, ho van seguir estant.